

สรุปผลการสัมมนาเพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาลให้กับคณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัดและเครือข่าย
เมื่อวันจันทร์ที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙
ณ ห้องประกายเพชร ๑ โรงแรมโดมอนด์พลาซ่า
อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โครงการสัมมนาเพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาลให้กับคณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัด (ก.ธ.จ.) และเครือข่าย มีวัตถุประสงค์เพื่อรับทราบแนวคิดของรัฐบาลเกี่ยวกับบทบาทของภาคประชาชนในการเสริมสร้างธรรมาภิบาล ในหน่วยงานภาครัฐ รับทราบเกี่ยวกับแนวทางในการสอดส่องแผนงาน/โครงการ และการใช้จ่ายงบประมาณของรัฐในการกำกับและติดตามการปฏิบัติราชการในภูมิภาค รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติดมิชอบจากหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งได้มีการลงนามในบันทึกข้อตกลง (MOU) การปฏิบัติงานร่วมกันในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติดมิชอบ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาตามอำนาจหน้าที่ของ ก.ธ.จ. ให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลยิ่งขึ้น ทั้งนี้ การจัดสัมมนาดังกล่าวได้กำหนดให้มีการจัดสัมมนา ก.ธ.จ. และเครือข่ายทั่วประเทศ รวมจำนวน ๘ ครั้ง ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ - กันยายน ๒๕๕๙

สำหรับการจัดสัมมนาครั้งที่ ๔ เมื่อวันจันทร์ที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ณ ห้องประกายเพชร ๑ โรงแรมโดมอนด์พลาซ่า อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

๑. การกล่าวต้อนรับ และการรายงานการสัมมนา

๑.๑ ผู้ว่าราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานี (นายวงศ์ศิริ พรหมชนะ) ได้กล่าวต้อนรับปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (พลตำรวจเอก เอก อังสนานนท์) และผู้เข้าร่วมสัมมนาทุกท่าน โดยจังหวัดยินดีเป็นอย่างยิ่งที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้มาจัดสัมมนาเพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาลให้กับคณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัดและเครือข่ายในครั้งนี้

๑.๒ ผู้อำนวยการสำนักตรวจราชการ (นางสมิตรา อดิศักดิ์) ได้กล่าวขอบคุณผู้ว่าราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่ให้การต้อนรับ และรายงานการสัมมนาสรุปว่า การสัมมนาครั้งนี้เป็นการจัดสัมมนา ครั้งที่ ๔ ในพื้นที่ภาคใต้ตอนบนรวม ๗ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ชุมพร นครศรีธรรมราช ระนอง พังงา ภูเก็ต และกระบี่ ซึ่งมีผู้เข้าร่วมสัมมนาทั้งสิ้นจำนวน ๕๐๐ คน ประกอบด้วย ผู้บริหารของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ในฐานะประธาน ก.ธ.จ. หัวหน้าส่วนราชการในจังหวัดสุราษฎร์ธานี กรรมการ ก.ธ.จ. ที่ปรึกษา ก.ธ.จ. ฝ่ายเลขานุการ ก.ธ.จ. เครือข่าย ก.ธ.จ. หัวหน้าส่วนราชการ/ส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง สื่อมวลชน และผู้สังเกตการณ์ โดยมีปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นประธานในพิธีเปิดการสัมมนาฯ และบรรยายเรื่อง “บทบาทของภาคประชาชนในการเสริมสร้างธรรมาภิบาล” ต่อจากนั้น เป็นการบรรยายเรื่อง “ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐” โดย ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมและเผยแพร่สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสาร (นางศิริกุล ปัญญาติล) สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำหรับภาคบ่ายเป็นการอภิปรายเรื่อง “การสอดส่องแผนงาน/โครงการ และการใช้จ่ายงบประมาณของรัฐ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติดมิชอบในพื้นที่” โดยมีผู้ร่วมอภิปรายประกอบด้วย ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน (นายพิศิษฐ์ ลีลาวชิโรภาส) ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี (นางประภาศรี บุญวิเศษ) รองอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ (พันตำรวจโท พงศ์อินทร์ อินทรขาว) ผู้อำนวยการสำนักปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ๑ สำนักงาน ป.ป.ท. (นายพนพล เพชรสว่าง) ผู้อำนวยการสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี (นายพล ศรีทไธ) และรองศาสตราจารย์ไชยา ยิ้มวิไล ผู้ช่วยรัฐมนตรี (ศาสตราจารย์ ดร.วิญญู เครื่องงาม) เป็นวิทยากรดำเนินการอภิปราย

๒. การเปิดการสัมมนา และการบรรยายเรื่อง “บทบาทของภาคประชาชนในการเสริมสร้างธรรมาภิบาล” โดย ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (พลตำรวจเอก เอก อังสนานนท์)

ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้กล่าวเปิดการสัมมนาและบรรยายฯ มีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

๑. สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นหน่วยสนับสนุนการปฏิบัติงานของ ก.ธ.จ. โดยมีผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน ก.ธ.จ. ในแต่ละคณะ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีผู้บังคับบัญชาสูงสุดคือ นายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) และรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล) เป็นผู้ควบคุมกำกับ ดูแล และสั่งการปฏิบัติงาน โดยสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีภารกิจหลักในด้านการให้บริการแก่ประชาชนที่สำคัญ ดังนี้

ส่วนที่ ๑ งานตรวจราชการโดยผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีมีการดำเนินการ คือ

(๑) การเร่งรัด ติดตามการตรวจราชการตามนโยบายของรัฐบาล ของนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ควบคุม กำกับ ดูแล ราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น

(๒) การตรวจราชการแบบบูรณาการร่วมกับผู้ตรวจราชการกระทรวง กรมอื่น ๆ

(๓) การทำงานในฐานะประธาน ก.ธ.จ. จำนวน ๗๖ คณะ

ส่วนที่ ๒ งานบริการรับเรื่องราวร้องทุกข์ของประชาชน มีศูนย์บริการประชาชน (ศบช.) เป็นหน่วยงานรับผิดชอบ โดยได้มีการบูรณาการการทำงานร่วมกับกระทรวงต่าง ๆ ในการรับเรื่องร้องเรียนจากประชาชน นอกจากนี้ นายกรัฐมนตรียังได้มอบหมายให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด กำกับ ดูแล ในการรับเรื่องราวร้องทุกข์ของประชาชนในส่วนภูมิภาค โดยส่งเรื่องได้ที่ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด ที่ผ่านมา ศบช. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชนได้บรรลุผลสำเร็จเป็นจำนวนมาก

ส่วนที่ ๓ งานการอำนวยความสะดวกโดยพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้กำหนดหลักเกณฑ์การให้บริการประชาชนให้เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด หากดำเนินการไม่แล้วเสร็จ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจะต้องรับผิดชอบ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้ร่วมกับสำนักงาน ก.พ.ร. กำหนดมาตรฐานแนวทางให้หน่วยราชการทุกส่วน มีสถานที่จุดให้บริการเบ็ดเสร็จในจุดเดียว (one stop service) การพัฒนาปรับปรุงหน่วยงานเพื่อให้การบริการแก่ประชาชนเทียบเท่ากับมาตรฐานการบริการของเอกชน และต้องได้รับการบริการที่ดี สอดคล้องกับกฎหมายที่ออกมาล่าสุด ซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหาความล่าช้าในการดำเนินงานของหน่วยงานราชการ

ส่วนที่ ๔ งานตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ตราขึ้นมาเพื่อให้ประชาชนมีสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ ที่ผ่านมา สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้จัดกิจกรรมครบรอบการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว จัดประกวดหน่วยงานที่ให้บริการตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยท่านนายกรัฐมนตรีได้เป็นประธานในการมอบรางวัลให้กับหน่วยงานดีเด่น และได้มอบนโยบายว่า ข้อมูลข่าวสารของราชการไม่มีความจำเป็นอะไรที่จะต้องปกปิด ดังนั้น หน่วยงานจึงต้องถือเป็นหลักการในการให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

ส่วนที่ ๕ งานคุ้มครองผู้บริโภค ทุกวันนี้กระแสโลกาภิวัตน์ สังคม social media เป็นแหล่งข้อมูลที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายและรับรู้ข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งมีทั้งประโยชน์และโทษ รวมทั้งเป็นภัยคุกคามมีการหลอกลวง เอารัดเอาเปรียบกับผู้บริโภคมากขึ้น สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการให้บริการด้านกฎหมายการคุ้มครอง ชดเชยค่าเสียหายที่ประชาชนถูกเอารัดเอาเปรียบจากผู้ประกอบการ โดยปัจจุบัน สคบ. มีเจ้าหน้าที่ในส่วนภูมิภาคประจำที่ศูนย์ดำรงธรรมทุกจังหวัด ทำหน้าที่รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชน และดำเนินการช่วยเหลือเยียวยาคุ้มครองผู้บริโภค เนื่องจากมีกฎหมายเฉพาะในการเจรจา โกล่เกลี่ย เรียกร้องให้ผู้ประกอบการชดเชยค่าเสียหาย

ส่วนสุดท้ายคือ งานประชาสัมพันธ์ กรมประชาสัมพันธ์มีศูนย์ประชาสัมพันธ์ในส่วนภูมิภาค โดยมีสถานีโทรทัศน์ สถานีวิทยุกระจายเสียงฯ ในการกำกับดูแล ซึ่งเป็นช่องทางในการสื่อสารให้ประชาชนได้รับรู้ รับทราบเข้าใจการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และหาก ก.ธ.จ. มีประเด็นหรือหัวข้อที่จะพูดคุยกับพี่น้องประชาชนในจังหวัด ท่านสามารถติดต่อกับผู้อำนวยการสถานีฯ เพื่อสื่อสารข้อมูลที่เป็นประโยชน์ให้ประชาชนทราบทางช่องทางดังกล่าวได้

๒. การสัมมนา ในวันนี้ จะนำคำบรรยายของท่านรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ซึ่งบรรยายไว้ในคราวสัมมนาเพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาลให้กับ ก.ธ.จ. และเครือข่าย ในครั้งแรกที่จังหวัดพิษณุโลก มากเล่าในประเด็นสำคัญ ๆ ดังนี้

๒.๑ จุดประสงค์ของการจัดสัมมนา มี ๓ เรื่อง คือ

(๑)ให้ท่านได้พบปะพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ท่านมาจากหลายจังหวัด ทำงานในลักษณะเดียวกัน มีอุดมการณ์เดียวกัน มีความรู้ ความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ การมาประชุมในวันนี้จึงได้มาพบปะพูดคุยกัน มีข้อเสนอแนะ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องของการทำหน้าที่ซึ่งกันและกัน

(๒)ให้ ก.ธ.จ. รู้เกี่ยวกับบทบาท อำนาจหน้าที่ ในการสอดส่อง เสนอแนะ

(๓)ท่านนายกรัฐมนตรีฝากให้ ก.ธ.จ. มีภารกิจเพิ่มเติมที่สำคัญ โดยท่านรองนายกรัฐมนตรีได้กล่าวไว้ว่า ท่านนายกรัฐมนตรีฝากให้ ก.ธ.จ. เป็นคนทำหน้าที่ตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายเงินงบประมาณของรัฐ จึงถือว่าเป็นหน้าที่สำคัญและมีเกียรติ

๒.๒ ก.ธ.จ. เป็นผู้แทนภาคประชาชนที่มีกฎหมายรองรับ แต่ไม่ใช่หน่วยงานของรัฐแท้ ๆ เป็นเหมือน “นกมีหู นมมีปีก” เพราะถ้าเป็นหน่วยงานรัฐใช้อำนาจหน้าที่ตรวจสอบแล้วพบว่า หน่วยที่ถูกตรวจสอบกระทำการทุจริต ผิดพลาด หากไม่เอาผิด ก็จะเป็นเจ้าพนักงานละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ ดังนั้น จึงตั้งหน่วยงานอีกหน่วยงานหนึ่งขึ้นมา เพื่อทำหน้าที่สอดส่อง และเสนอแนะ สิ่งที่ได้ตั้งขึ้นมานั้นก็คือ “กรรมการธรรมาภิบาลจังหวัด”

๒.๓ รัฐบาลให้ความสำคัญกับคำว่า “ประชารัฐ” คือความร่วมมือระหว่างภาคประชาชนกับภาครัฐ ก.ธ.จ. จึงเป็นประชารัฐในเชิงการปกครอง เป็นที่รวมของราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ก.ธ.จ. ยังเป็นตัวอย่างของการทำงานแบบประชารัฐในจังหวัด ซึ่งรัฐบาลต้องการให้ ก.ธ.จ. เป็นเสมือนพี่เลี้ยงของจังหวัด เป็นกุนซื่อของจังหวัด เป็นที่ปรึกษาของจังหวัด ทำหน้าที่ประสานเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน ดังนั้น เมื่อ ก.ธ.จ. สอดส่องแล้วพบว่า หน่วยงานของรัฐปฏิบัติหน้าที่ไม่เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ก.ธ.จ. มีหน้าที่เสนอแนะหรือแนะนำผู้ว่าราชการจังหวัด หรือหัวหน้าส่วนราชการนั้น ๆ ให้แก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้อง สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งเป็นการทำงานแบบกัลยาณมิตร หมายถึง มิตรที่สนิทใคร่กัน มีน้ำใจต่อกัน ไม่ใช่ศัตรูของผู้ว่าราชการจังหวัด หรือข้าราชการในจังหวัด หาก ก.ธ.จ. ทุกคณะปฏิบัติหน้าที่ตามแนวทางดังกล่าว ก็จะเป็นการลดปัญหาในพื้นที่ได้ในระดับหนึ่ง รวมทั้งเรื่องที่รัฐบาลจะขอความคิดเห็นจาก ก.ธ.จ. ในการประเมินผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการในพื้นที่

๓. ปัจจุบันสถานการณ์การทุจริตคอร์รัปชันกลายเป็นปัญหาที่มีความสำคัญที่สุดปัญหาหนึ่งของประเทศ ทวีความรุนแรงและมีความซับซ้อนมากขึ้นเรื่อย ๆ เป็นปัญหาที่นำไปสู่ความยากจนและเป็นอุปสรรคขัดขวางการพัฒนาอย่างแท้จริง เงินที่สูญหายไปจากการคอร์รัปชันจำนวนมหาศาล สามารถอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ ทำให้รัฐต้องจ่ายเงินงบประมาณสูงกว่าที่เป็นจริง ทำให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณะที่ไม่มีคุณภาพ อีกทั้งยังทำให้นักลงทุนขาดความเชื่อมั่นในระบบราชการไทยที่มักจะมีการใช้อำนาจโดยมิชอบ ซึ่งรัฐบาลได้ให้ความสำคัญในการป้องกันปราบปรามการทุจริตอย่างจริงจัง ภาพที่สะท้อนมาในมิติที่เห็นได้ชัดเจนคือ ท่านนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน มีการดำเนินการอย่างเด็ดขาดในหลาย ๆ เรื่อง มีการใช้มาตรา ๔๔ ย้ายผู้บริหารระดับสูงเกือบ ๔๐ คน มาประจำที่สำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อบริการสอบสวนเรื่อง

ถูกกล่าวหา และรับฟังในเบื้องต้นแล้วมีมูลการทุจริตประพจน์มิชอบจริง อย่างไรก็ตาม การป้องกันการทุจริตจะมีประสิทธิภาพจะต้องมาจากจุดเล็กที่สำคัญที่สุดคือประชาชนในพื้นที่ ถ้าพี่น้องประชาชนในพื้นที่จังหวัดไม่ใส่ใจ ไม่ร่วมกันสอดส่องดูแล เป็นหูเป็นตาให้กับรัฐบาลแล้ว การทุจริตก็ไม่สามารถแก้ไขให้หมดสิ้นลงได้ ดังนั้น จึงขอให้ท่าน ก.ธ.จ. และเครือข่ายทุกภาคส่วนได้ดูแลพื้นที่ในจังหวัด ช่วยเป็นหู เป็นตา หากพบเห็นการทุจริตขอให้ไปแจ้งผู้ว่าราชการจังหวัด หรือส่งเรื่องให้หน่วยตรวจสอบในจังหวัด เช่น สตง. สำนักงาน ป.ป.ช. สำนักงาน ป.ป.ท. ดำเนินการเอาผู้กระทำผิดมาลงโทษต่อไป

๓. การบรรยายเรื่อง “ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐”

โดย นางศิริกุล ปัญญาติกล ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมและเผยแพร่สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสาร สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ มีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

- สาระสำคัญของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ คือกฎหมายที่ทำให้การรับรองสิทธิได้รู้หรือสิทธิที่จะให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการของรัฐได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น โดยไม่ต้องมีส่วนได้ส่วนเสีย พร้อมกับจะได้รับการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในครอบครองหรือควบคุมดูแลของรัฐ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ จึงเปรียบเสมือนเป็นเครื่องมือของประชาชนในการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ

- หลักการของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ

ประเทศไทยเป็นประเทศในแถบเอเชียที่มีกฎหมายข้อมูลข่าวสารใช้เป็นประเทศแรก แต่วิวัฒนาการของกฎหมายไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากกฎหมายฉบับนี้ได้รวมกฎหมายสองประเภทไว้ในฉบับเดียวกัน กล่าวคือ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการส่วนใหญ่เปิดเผยได้ภายใต้หลักการ “เปิดเผยเป็นหลัก ปกปิดเป็นข้อยกเว้น” และได้เขียนกฎหมายการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไว้ในกฎหมายฉบับนี้ด้วย ซึ่งหลักการของกฎหมายการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนั้นตรงกันข้ามกับกฎหมายข้อมูลข่าวสาร “ปกปิดเป็นหลัก เปิดเผยเป็นข้อยกเว้น” ดังนั้น กฎหมายฉบับนี้จึงมีปัญหา หากไม่ศึกษากฎหมายให้ถี่ถ้วนเพียงว่าให้สิทธิประชาชนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร แต่ข้อมูลส่วนบุคคลเปิดเผยไม่ได้ หากเจ้าหน้าที่ให้ข้อมูลส่วนบุคคลไปก็จะมีปัญหาทันที ซึ่งสำนักงานฯ ได้รณรงค์ เผยแพร่ให้ความรู้เพื่อให้ประชาชนสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

ปัจจุบันได้มีความพยายามแยกกฎหมายทั้งสองลักษณะออกจากกัน ขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการของกระทรวง ICT ในการร่างกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารสาธารณะ

- เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ มี ๓ ประการ คือ

๑. เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานต่าง ๆ ของรัฐ
๒. เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์หรือข้อยกเว้นเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐไม่ต้องเปิดเผยเพื่อให้เกิดความชัดเจนต่อการปฏิบัติ
๓. เพื่อคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐ

- สิทธิของประชาชนตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ มี ๕ ประการ ดังนี้

๑. ประชาชนมีสิทธิได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร
 - (๑) ประชาชนมีสิทธิได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ หน่วยงานของรัฐต้องนำข้อมูลประกาศในราชกิจจานุเบกษา ประชาชนสามารถเข้าไปดูในราชกิจจานุเบกษาได้

(๒) ประชาชนมีสิทธิได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๙ โดยกำหนดหน้าที่ให้หน่วยงานของรัฐเตรียมข้อมูลและวางแสดงไว้ที่มุมของศูนย์ข้อมูลข่าวสาร ทุกหน่วยงานจะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ หากไม่ปฏิบัติประชาชนมีสิทธิดำเนินการหน่วยงานของรัฐที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย

(๓) ประชาชนมีสิทธิขอข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๑ ซึ่งประชาชนสามารถขอข้อมูลได้ทุกเรื่องยกเว้นข้อมูลตามมาตรา. ๑๔ ห้ามเปิดเผย และมาตรา. ๑๕ จะเปิดเผยหรือไม่ก็ได้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่

๒. สิทธิที่ขอให้หน่วยงานรับรองสำเนาถูกต้อง ประชาชนขอให้หน่วยงานถ่ายสำเนาเอกสารหน่วยงานไม่มีสิทธิปฏิเสธ โดยกฎหมายกำหนดให้หน่วยงานสามารถเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการถ่ายเอกสารเป็นไปตามประกาศของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารฯ และถ้าประชาชนต้องการให้รับรองสำเนาถูกต้องหน่วยงานก็ต้องรับรองสำเนาเอกสารให้กับบุคคลนั้น

๓. สิทธิของประชาชนที่เป็นเจ้าของข้อมูลสามารถจะคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของตนเองโดยหน่วยงานของรัฐจะต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบก่อนที่จะเปิดเผย หากเจ้าของข้อมูลไม่ประสงค์ให้หน่วยงานของรัฐเปิดเผยก็มีสิทธิร้องคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้

๔. ประชาชนมีสิทธิร้องเรียนหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายฉบับนี้ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หน่วยงานปฏิบัติหน้าที่ล่าช้า หน่วยงานไม่อำนวยความสะดวก หรือปฏิเสธไม่มีข้อมูลในกฎหมายข้อมูลข่าวสารฯ มี ๒ สิทธิ คือสิทธิร้องเรียน และสิทธิอุทธรณ์ เกิดขึ้นในกรณีที่หน่วยงานของรัฐปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูล โดยอ้างว่า เป็นข้อมูลที่อยู่ในมาตราข้อยกเว้นตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เจ้าหน้าที่จะต้องแจ้งให้ผู้ขอทราบ ประชาชนมีสิทธิที่จะอุทธรณ์ได้ผู้ที่พิจารณาตัดสินในขั้นตอนสุดท้ายคือ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

ทั้งนี้ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารมีคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ดูแล จำนวน ๒ คณะ คือ

- คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ มีหน้าที่สอดส่อง ดูแลให้คำแนะนำ ออกหลักเกณฑ์ และแนวทางปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ

- คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร มีหน้าที่ ๓ ประการคือ

- (๑) สั่งให้หน่วยงานของรัฐเปิดเผย หรือไม่เปิดเผยข้อมูลตามที่ประชาชนได้อุทธรณ์

- (๒) รับฟังคำคัดค้านที่ประชาชนมาคัดค้านหน่วยงานไม่ให้เปิดเผยข้อมูลของตนเอง

- (๓) สั่งให้หน่วยงานแก้ไข หรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลส่วนบุคคล

๕. ประชาชนมีสิทธิได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของตนเอง สามารถขอ ดู แก้ไขเปลี่ยนแปลงได้

๔. การอภิปรายเรื่อง “การสอดส่องแผนงาน/โครงการ และการใช้จ่ายงบประมาณของรัฐ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพตติมิชอบในพื้นที่” วิทยากรประกอบด้วย ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี (นางประภาศรี บุญวิเศษ) ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน (นายพิศิษฐ์ ลีลาวชิโรภาส) รองอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ (พันตำรวจโท พงศ์อินทร์ อินทรขาว) ผู้อำนวยการสำนักปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ๑ สำนักงาน ป.ป.ท. (นายพนพล เพชรสว่าง) ผู้อำนวยการสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี (นายพล ศรีทไธ) และรองศาสตราจารย์ไชยา ยิ้มวิไล ผู้ช่วยรัฐมนตรี (ศาสตราจารย์ ดร. วิษณุ เครืองาม) เป็นวิทยากรดำเนินการอภิปราย มีสาระสำคัญดังนี้

๔.๑ รองศาสตราจารย์ไชยา ยิ้มวิไล ผู้ช่วยรัฐมนตรี (ศาสตราจารย์ ดร.วิษณุ เครืองาม) ได้กล่าวว่า หลักธรรมาภิบาลมีความสำคัญในทุกประเทศทั่วโลก ประเทศไทยได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารบ้านเมืองให้มีความโปร่งใส ซึ่งรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้ให้ความสำคัญโดยกำหนดให้ธรรมาภิบาลเป็นวาระแห่งชาติ และมอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) เป็นผู้กำกับ ดูแล ในเรื่องดังกล่าวและขยายผลให้เกิดเป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง ดังนั้น การอภิปรายในวันนี้ ท่านวิทยากรจะได้มา

พูดคุยในประเด็นเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลคืออะไร ธรรมาภิบาลมีประโยชน์ต่อประชาชนอย่างไร และที่สำคัญที่สุดคือจะทำอย่างไรให้หลักธรรมาภิบาลเกิดผลรูปธรรม รวมทั้งนำเสนอหลักการทำงานของ ก.ธ.จ. และเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมกับหน่วยงานตรวจสอบทั้ง ๔ หน่วยงาน เพื่อให้ประเทศไทยเกิดความโปร่งใสตรวจสอบได้ ปราศจากการกระทำทุจริตประพตมิชอบ

๔.๒ ผู้อำนวยการสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี (นายพล ศรีทโร) กล่าวอภิปรายสรุปได้ว่า

๑. สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด มีบทบาท อำนาจหน้าที่หลักใน ๓ ด้านคือ

(๑) ด้านการตรวจสอบทรัพย์สิน หนี้สินของผู้ที่มีหน้าที่ต้องยื่นแสดงบัญชีทรัพย์สิน และหนี้สิน โดยสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด มีหน้าที่รับยื่นและตรวจสอบความถูกต้องความมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินตามบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด ยกเว้น กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา และไม่ใช่กรณีการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด

(๒) ด้านการปราบปรามการทุจริต มีบทบาทหน้าที่เป็นหน่วยตรวจสอบโดยตรวจรับเรื่องกล่าวหา แสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อทำการไต่สวนข้อเท็จจริง

(๓) ด้านการป้องกันและป้องปรามการทุจริต โดยประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วน ในการดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริต เสริมสร้างทัศนคติ และค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลในทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๒. บทบาทการมีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริต โดย ก.ธ.จ. จะทำหน้าที่ในการสอดส่องให้หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ในส่วนของการสอดส่องแผนงาน/โครงการในพื้นที่ ก.ธ.จ. สามารถดูได้จากการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงาน ซึ่งการจัดซื้อจัดจ้างแยกออกได้เป็น ๒ ลักษณะ คือการจัดซื้อจัดหาพัสดุ และการจัดจ้างงานก่อสร้าง โดยวิธีการจัดซื้อจัดจ้างได้กำหนดในระเบียบพัสดุฯ ไว้อย่างชัดเจน เช่น การจัดจ้างงานก่อสร้าง ผู้รับจ้างต้องจัดทำป้ายติดตั้งแสดงรายละเอียดการก่อสร้างโครงการ หากไม่มีการดำเนินการ ประชาชนสามารถท้วงติงให้หน่วยงานหรือผู้รับจ้างต้องจัดทำ เนื่องจากเป็นการแสดงถึงความโปร่งใสในเบื้องต้น เป็นการบอกให้ประชาชนได้รับรู้รับทราบว่ามีขั้นตอนรายละเอียดในการดำเนินการก่อสร้างอย่างไร ใครเป็นผู้รับผิดชอบควบคุมการก่อสร้าง ใช้งบประมาณการก่อสร้างเท่าไร เป็นต้น

๓. กฎหมาย ป.ป.ช. กำหนดว่า “หน่วยงานทุกหน่วยที่มีการจัดซื้อจัดจ้างวงเงินตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป ต้องทำตามมาตรา ๑๐๓/๗ ของกฎหมาย ป.ป.ช. โดยต้องนำข้อมูลรายละเอียดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างโดยเฉพาะราคากลางและการคำนวณราคากลางจัดขึ้น website ของหน่วยงาน” ก.ธ.จ. และเครือข่ายจึงสามารถหาข้อมูลเบื้องต้นจากประกาศดังกล่าว และติดตามการดำเนินโครงการรวมทั้งเก็บรวบรวมข้อมูล อย่างไรก็ตามก็ดี กรณีที่ ก.ธ.จ. หรือเครือข่าย พบเห็นหรือมีข้อมูลการกระทำทุจริตประพตมิชอบจากกลุ่มผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ อย่าเข้าไปเป็นคู่ขัดแย้ง ขอให้ส่งเรื่องมาที่ศูนย์อำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (ศอตช.) ซึ่งเป็นการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่าง สำนักงาน ป.ป.ช. สำนักงาน ป.ป.ท. กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงาน ป.ป.ง. และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ทั้งนี้ ศอตช. จะได้นำข้อมูลไปใช้เป็นหลักฐานเพื่อดำเนินการกับผู้กระทำผิดต่อไป

๔. สำนักงาน ป.ป.ช. มีกระบวนการทำงานโดยเน้นงานด้านการป้องกันและป้องปรามเป็นหลัก มีการส่งเสริมให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ทุกภาคส่วนได้ตระหนักในเรื่องปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ผลกระทบ ผลเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำทุจริตว่าเป็นอย่างไร และให้ความสำคัญในการป้องกันและป้องปรามการทุจริตในพื้นที่ รวมทั้งการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน ก.ธ.จ. และเครือข่าย อย่างไรก็ตามการสอดส่องของ ก.ธ.จ. ในเบื้องต้น ท่านจะต้องมีความยุติธรรม มีจิตที่ว่าง ไม่มีอคติ ความลำเอียง เปิดกว้างเพื่อมิให้เกิดปัญหาที่อาจถ่วงถ่วงเรียน หาก ก.ธ.จ. สอดส่องผิดจากข้อเท็จจริง

๔.๓ ผู้อำนวยการสำนักปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ๑ สำนักงาน ป.ป.ท. (นายณพดล เพชรสว่าง) กล่าวอภิปรายสรุปได้ว่า

๑. สำนักงาน ป.ป.ท. เป็นส่วนราชการที่ไม่สังกัดกระทรวง ทบวง กรม แต่เป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี สำนักงาน ป.ป.ท. มีบทบาท อำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของหน่วยงานในภาครัฐมีภารกิจหลัก ๓ ประการ คือ

(๑) งานการป้องกัน การทุจริตจะลดลงต้องมาจาก ๒ ส่วนคือ ประการที่หนึ่ง เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องทำงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาล ประการที่สอง เครือข่ายทุกภาคส่วนต้องมีความเข้มแข็งในการเฝ้าระวังและปกป้องผลประโยชน์สาธารณะ โดยตระหนักและรู้เท่าทันในเรื่องการทุจริตต่าง ๆ สามารถหาข้อมูล แจ้งเบาะแส และส่งต่อได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง การทุจริตก็จะลดน้อยลงได้ อย่างไรก็ตาม สำนักงาน ป.ป.ท. ได้ขับเคลื่อนงานการป้องกัน โดยดำเนินการตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๙/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๗ ในการกระตุ้นและผลักดันให้หัวหน้าหน่วยงานภาครัฐทำงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาล และกำกับ ดูแลการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติหน้าที่ตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และหากมีเรื่องร้องเรียนเกิดขึ้นในหน่วยงานว่าเจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงานกระทำการทุจริต ให้หัวหน้าหน่วยงานทำการตรวจสอบข้อเท็จจริง และตั้งกรรมการสอบสวนและลงโทษ กรณีที่หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้บังคับบัญชาปล่อยปละละเลยไม่ดำเนินการให้ถือเป็นความผิดทางวินัย หรือความผิดทางอาญาแล้วแต่กรณี

นอกจากนี้ กฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้กำหนดมาตรการในการป้องกันฯ ที่สำคัญไว้ ๓ มาตรการ คือ

มาตรา ๕๘/๑ ในกรณีดังต่อไปนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. พิจารณาดำเนินการโดยเร็วเมื่อปรากฏว่า

- กฎหมาย กฎ ข้อบังคับ หรือมาตรการใดละเมิดสิทธิเสรีภาพ หรือขาดการบังคับใช้อย่างทั่วถึง เป็นช่องทางให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการทุจริตในภาครัฐ หรือเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลดีต่อราชการได้

- การดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ไม่บรรลุผลเพราะไม่มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับวินัย หรือมาตรการที่จำเป็น

มาตรา ๕๘/๒ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นว่าหน่วยงานของรัฐใดมีวิธีปฏิบัติหรือการดำเนินงานที่เป็นเหตุให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้ใช้บริการหรือประชาชนและส่อไปในทางทุจริตในภาครัฐ หรือเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรง ให้สำนักงานแจ้งให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นทราบ เมื่อได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่ง หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ต้องสั่งการให้มีการตรวจสอบและดำเนินการแล้วแจ้งผลการดำเนินการให้สำนักงานทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง หากจะต้องดำเนินการแก้ไขปรับปรุง ต้องกำหนดระยะเวลาที่จะดำเนินการแล้วเสร็จให้สำนักงานทราบด้วย ในกรณีที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นจงใจไม่ดำเนินการ หรือดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าวโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. รายงานให้คณะรัฐมนตรีและคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

มาตรา ๕๘/๓ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. หรือสำนักงานพบว่า การดำเนินโครงการใดมีการกำหนดวงเงินสูงเกินที่เป็นจริงหรือไม่คุ้มค่า ให้แจ้งให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

(๒) งานป้องปราม มีกระบวนการทำงานด้านการป้องปรามโดยการให้ความรู้และสร้างทักษะในการติดตาม สอดส่อง หรือตรวจสอบแผนงาน/โครงการของหน่วยงานของรัฐ การมีส่วนร่วมในการลงพื้นที่ตรวจสอบแผนงาน/โครงการ และการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนได้ตระหนักในเรื่องปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันที่ทำให้ประเทศชาติได้รับความเสียหาย รวมทั้งการเข้ามามีส่วนร่วมของภาคประชาชน ที่ผ่านมาสํานักงาน ป.ป.ท. ได้ตรวจติดตามโครงการตามนโยบายของรัฐบาล มาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ ๕ ล้านบาท) โดยบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างผู้ว่าราชการจังหวัด สํานักงาน ป.ป.ท. จังหวัด เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อชี้แจง ประชาสัมพันธ์ แนะนำ สร้างความตระหนักรู้ในเรื่องดังกล่าวรวมทั้งสิ้น ๑๐๔ ครั้ง ใน ๖๑ จังหวัด และติดตามประเมินผลรอบ ๖ เดือน จำนวน ๘๘ ครั้ง ใน ๔๙ จังหวัด ผลปรากฏว่า สํานักงาน ป.ป.ท. รับเรื่องร้องเรียนโครงการดังกล่าว จำนวน ๒๖ เรื่อง ตรวจสอบแล้วไม่พบการทุจริตจำนวน ๖ เรื่อง อยู่ระหว่างการตรวจสอบจำนวน ๑๙ เรื่อง และมีมูลการทุจริตเพียงจำนวน ๑ เรื่อง

(๓) งานปราบปราม สํานักงาน ป.ป.ท. ได้ตรวจสอบและเปิดโปงการทุจริตในหลาย ๆ เรื่อง เช่น การทุจริตก่อสร้างสนามกีฬาฟุตบอลทั่วประเทศ การทุจริตก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียคลองด่าน ฯลฯ ซึ่งจากการตรวจสอบพบว่า ปัจจุบันสถานการณ์การทุจริตได้เปลี่ยนรูปแบบไปจากการกระทำทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐเพียงคนเดียว เปลี่ยนมาเป็นการทุจริตเชิงนโยบายมีบุคคลหลาย ๆ ราย ร่วมขบวนการมีความซับซ้อนเชิงพฤติกรรม เช่น เจ้าหน้าที่ของรัฐปล่อยให้มีบุกรุกทรัพยากรธรรมชาติ ที่ดิน ป่าไม้ ที่ดินชายทะเล ซึ่งเป็นความผิดที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายหลายฉบับ เกี่ยวข้องกับผู้มีอิทธิพล ทำให้คนไทยสูญเสียและขาดโอกาสการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี เพราะเหตุจากการกระทำทุจริตที่เกิดขึ้นในประเทศคิดเป็นมูลค่าความเสียหายจำนวนกว่า ๓ ล้านล้านบาท

อย่างไรก็ดี รัฐบาล คสช. ได้ให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าวโดยกำหนดให้ธรรมาภิบาลเป็นวาระแห่งชาติ และจัดตั้ง ศอตช. เพื่อทำหน้าที่ขับเคลื่อนงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ โดยเป็นการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

๒. แนวทางการสอดส่องแผนงาน/โครงการในพื้นที่ของ ก.ธ.จ. และเครือข่ายควรดำเนินการดังนี้

(๑) ขอให้ ก.ธ.จ. ให้ความสนใจกับโครงการใหม่ ๆ ที่หน่วยงานในพื้นที่ไม่ได้เป็นผู้เสนอความต้องการ แต่เป็นโครงการที่ได้รับการจัดสรรจากส่วนกลางลงมาในพื้นที่ โครงการเหล่านี้จะไม่มีกำหนดราคากลางไว้และมีแนวโน้มที่จะทุจริตได้มาก

(๒) กรณีการส่งเรื่องที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการทุจริตให้สํานักงาน ป.ป.ท. ดำเนินการจะต้องเป็นเรื่องที่มีการกล่าวหาในขณะเจ้าหน้าที่ของรัฐยังคงดำรงตำแหน่งอยู่ หรือพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วไม่เกิน ๕ ปี หรือกรณีลาออกก่อนเกษียณอายุต้องเฝ้าเวลาไว้ ๕ ปีหากเกินระยะเวลาที่กำหนด สํานักงาน ป.ป.ท. จะไม่สามารถดำเนินการได้

๔.๔ รองอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ (พันตำรวจโท พงศ์อินทร์ อินทรวา) กล่าวอภิปรายสรุปได้ ดังนี้

กรมสอบสวนคดีพิเศษ หรือ DSI เป็นหน่วยงานสังกัดกระทรวงยุติธรรม จัดตั้งขึ้นเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องบางประการในกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้มีเครื่องมือทางกฎหมาย ให้มีผู้ชำนาญในการ

สอบสวนอาชญากรรมโดยเฉพาะอาชญากรรมการคอร์รัปชัน DSI จึงเป็นหน่วยตรวจสอบหน่วยแรกที่เข้าไปดำเนินการตรวจสอบ และส่งเรื่องต่อให้สำนักงาน ป.ป.ท. สำนักงาน ป.ป.ช. หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการต่อ

คดีพิเศษ มาตรา ๒๑ วรรค ๑ มีดังนี้

๑. คดีที่จะส่งให้ DSI จะต้องเป็นคดีที่มีความซับซ้อน จำเป็นต้องใช้วิธีพิเศษในการสืบสวนสอบสวน รวบรวมพยานหลักฐานเป็นพิเศษ

๒. คดีความผิดทางอาญาที่มีหรืออาจมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความสงบ และศีลธรรมอันดีของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือระบบเศรษฐกิจ หรือการคลังของประเทศ

๓. คดีความผิดทางอาญาที่มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติที่สำคัญ

๔. คดีที่กระทำความผิดโดยองค์กรอาชญากรรม

๕. คดีความผิดทางอาญาที่มีผู้มีอิทธิพลที่สำคัญเป็นตัวการหรือผู้สนับสนุน

๖. คดีความผิดทางอาญาที่มีพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ซึ่งมีใช้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ หรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษเป็นผู้ต้องสงสัย

นอกจากนี้ DSI ได้ให้ความสำคัญการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมและเน้นงานด้านการป้องกันมากกว่าการปราบปรามทุจริต โดยได้ดำเนินมาตรการเชิงรุกด้านการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกพื้นที่รัฐ โดยระบบแม่ข่ายแผนที่ผ่านอินเทอร์เน็ต หรือ DSI MAP เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานภาครัฐ ซึ่งเป็นแนวคิดสอดคล้องกับภารกิจ บทบาท และหน้าที่ของกระทรวงยุติธรรม ในการอำนวยความสะดวกและสร้างการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน ภายใต้แนวคิดที่ว่า “ยุติธรรมถ้วนหน้า ประชาชนมีส่วนร่วม” มีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในท้องถิ่น สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและปกป้องดูแลทรัพยากรในท้องถิ่นของตนเองได้ โดยใช้เครื่องมือพิเศษแม่ข่ายแผนที่ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต หรือ DSI MAP ร่วมกับโปรแกรมแอปพลิเคชันบนมือถือที่สามารถตรวจสอบตำแหน่งที่ดินได้ทันทีว่า อยู่ในเขตที่ดินของรัฐหรือไม่ อย่างไร สามารถวิเคราะห์เกี่ยวกับการออกเอกสารสิทธิที่ดินได้ในเบื้องต้น สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามคดีความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ การบุกรุกที่ดินของรัฐและที่สงวนหวงห้ามได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีระบบตรวจสอบที่สามารถเข้าถึงข้อมูลภาครัฐได้โดยง่าย วิเคราะห์สถานการณ์เพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนและไม่ได้รับความเป็นธรรม รวมถึงการปราบปรามการกระทำผิดของกลุ่มนายทุนที่มีเป้าหมายเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน ยับยั้งการตัดไม้ทำลายป่า อันเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศ ซึ่งการดำเนินการที่ผ่านมา DSI ได้จัดตั้งศูนย์เรียนรู้การอำนวยความสะดวกแบบมีส่วนร่วมให้กับชาวบ้านบนเกาะยวน้อย และเกาะยาวใหญ่ จังหวัดพังงา จำนวน ๒ ศูนย์ ประกอบด้วยอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ฐานข้อมูลเอกสารสิทธิที่ดิน และคู่มือต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นศูนย์กลางการร้องเรียนและศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดความรู้ให้กับคนในชุมชน เพื่อใช้ในการบริหารจัดการและปกป้องดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งจะใช้เป็น Model ต้นแบบในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

จุดเริ่มต้นของการทุจริตคอร์รัปชันที่ทำให้ประเทศชาติเกิดความสูญเสีย ตัวอย่าง เช่น

กรณีทุจริตเรียกรับผลประโยชน์ในการรับนักเรียนโดยไม่เป็นธรรม หรือ แป๊ะเจี๊ยะ พบว่าสถานศึกษาบางแห่งมีการเรียกรับผลประโยชน์จากผู้ปกครองนักเรียนโดยไม่เป็นธรรม โดยเฉพาะโรงเรียนที่มีการแข่งขันสูง นักเรียนและผู้ปกครองจำนวนมากเข้าแถวต่อคิวรอพบผู้บริหารโรงเรียน เนื่องจากกลุ่กลานสอบไม่ติดชั้น ม.๑ และ ม.๔ ซึ่งพบว่าโรงเรียนบางแห่ง แม้เด็กสอบไม่ติดแต่เปิดช่องให้ผู้ปกครองกรอกตัวเลขจำนวนเงินที่จะบริจาคให้กับโรงเรียน เป็นการเปิดรับ “แป๊ะเจี๊ยะ” ดังนั้น การแก้ไขปัญหาแป๊ะเจี๊ยะให้หมดไปจากสังคมไทยนั้นเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก トラบไคที่นักเรียนและผู้ปกครองต้องการที่จะเข้าเรียนในโรงเรียนที่มีการแข่งขันสูง ซึ่งโรงเรียนเหล่านี้มีที่นั่งเรียนน้อย แต่จำนวนเด็กสมัครเข้าเรียนจำนวนมากย่อมเกิดการแย่งชิง

ที่นั่งเรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ เงินเป็นอีกช่องทางที่จะทำให้เด็กได้เข้าโรงเรียนที่มีการแข่งขันสูง แต่การได้มาของเงินควรจะไปตรงไหน และเป็นธรรมกับนักเรียนและผู้ปกครองคนอื่น ๆ ที่ไม่มีฐานะทางการเงิน ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจะต้องเร่งแก้ไขเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับเด็กทุกคน

กรณีการทุจริตโครงการจ่ายเงินช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ตามมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล วงเงินงบประมาณจำนวน ๔๐,๐๐๐ ล้านบาท จ่ายให้กับชาวนาไร่ละ ๑,๐๐๐ บาท ไม่เกิน ๑๕ ไร่ หรือไม่เกินครัวเรือนละ ๑๕,๐๐๐ บาท จากการตรวจสอบพบว่าฐานข้อมูลการขึ้นทะเบียนที่ใช้ในการจ่ายเงินชาวนาเป็นฐานข้อมูลเดียวกับที่ใช้ในโครงการประกันรายได้เกษตรกร โดยข้อมูลส่วนหนึ่งไม่ถูกต้องและไม่เป็นปัจจุบัน เช่น เกษตรกรแจ้งพื้นที่ปลูกข้าวเกินความเป็นจริง เกษตรกรไม่มีพื้นที่เพาะปลูกจริงแต่มาแจ้งว่ามีพื้นที่เพาะปลูก เกษตรกรที่มีที่ดินจำนวนมากเกินหลักเกณฑ์ที่จะได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลจึงกระจายที่ดินให้บุตร ญาติพี่น้อง ถือครองที่ดินแทนเพื่อให้จำนวนที่ดินอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ของโครงการ เป็นต้น ขั้นตอนการขึ้นทะเบียนเกษตรกรและการรับรองพื้นที่เพาะปลูก กรณีนี้จึงเป็นจุดเสี่ยงต่อการเกิดทุจริตและอาจจะเป็นช่องทางให้มีการแจ้งข้อมูลไม่ตรงตามความเป็นจริง

กรณีการทุจริตยาซูโดอีเฟดรีน (Pseudoephedrine) การจัดซื้อยาแก้หวัดที่มีสูตรผสมของสารซูโดอีเฟดรีน มีพฤติการณ์ในการสั่งซื้อยาแก้หวัดมากผิดปกติเกินความจำเป็น โดยไม่มีระบบการควบคุมที่ดีเพียงพอตามมาตรฐานที่ควรจะเป็น โดยพบว่า ในช่วงปีงบประมาณ ๒๕๕๓ – ๒๕๕๕ มีการสั่งซื้อยาแก้หวัดที่มีสูตรผสมของสารซูโดอีเฟดรีน จำนวน ๑๒๙ ครั้ง จำนวน ๗,๘๗๔,๘๐๐ เม็ด มูลค่า ๑๒,๒๘๘,๑๑๖ บาท และยาแก้หวัดส่วนใหญ่จะส่งไปยังโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (สถานีอนามัยเดิม) จำนวน ๒๘ แห่ง จากข้อมูลที่รวบรวมความต้องการของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล มีความต้องการยาแก้หวัดประมาณ ๖๐๐,๐๐๐ เม็ด แต่มีการจัดซื้อ จำนวน ๗,๘๗๔,๘๐๐ เม็ด โดยนำมาใช้ที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจำนวน ๕๙๒,๓๓๖ เม็ด และได้เบิกใช้จริงรวมจำนวนประมาณ ๓๕๐,๐๐๐ เม็ด ซูโดอีเฟดรีนเป็น ๑ ใน ๑๔ ของสารตั้งต้นที่ใช้ในการลักลอบผลิตยาเสพติดที่กำหนดตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดให้โทษและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ.๑๙๘๘ สามารถนำไปผลิตเป็นเมทแอมเฟตามีน หรือที่รู้จักในชื่อยาบ้า ยาไอซ์ ยาแก้ไอหนึ่งล้านเม็ดสามารถนำไปผลิตยาบ้าได้เกือบสองล้านเม็ด ซึ่งกรณีดังกล่าวเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ และยังเป็นภัยต่อสังคมและประเทศชาติ

กรณีการทุจริต“โครงการก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียในเขตควบคุมมลพิษพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ” ตำบลคลองด่าน อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งแต่เดิมที่ดินบริเวณคลองด่านเป็นที่สาธารณะ แต่ได้มีการกระทำทุจริตทำให้ที่สาธารณะดังกล่าวเป็นที่ของเอกชนแล้วเอามาขายให้รัฐบาล ปัจจุบันที่ดินดังกล่าวใช้ประโยชน์อะไรไม่ได้ แต่สูญเสียเงินแผ่นดินไปแล้วจำนวน ๒๓,๐๐๐ ล้านบาท พร้อมค่าปรับ (ค่าไถ่) อีก ๙,๐๐๐ ล้านบาท จากกรณีการทุจริตนี้จึงเป็นบทเรียนให้กับข้าราชการได้ตระหนักว่าการร่วมมือกับนักการเมืองกระทำการทุจริตสุดท้ายอาจได้รับผลร้ายเพียงฝ่ายเดียว โดยคดีนี้มีข้าราชการของกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงวิทยาศาสตร์ และกรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย ถูกสำนักงาน ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดทั้งทางอาญาและทางวินัย ไม่รวมถึงการถูกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเรียกค่าเสียหายทางละเมิด (ค่าสินไหม) รวมเป็นเงินกว่า ๖,๖๓๗ ล้านบาท ขณะที่นักการเมืองผู้เกี่ยวข้องได้หลบหนีออกนอกประเทศก่อนที่ศาลฎีกา จะมีคำพิพากษาให้จำคุกเป็นเวลา ๑๐ปี จากผลของคดีคลองด่านและคดีทุจริตคอร์รัปชันอื่น ๆ ที่ผ่านมา ซึ่งได้มีการถือคสสเปกเอื้อประโยชน์ให้กับบริษัทเอกชนบางราย หน่วยตรวจสอบจึงได้มีการแก้ไขกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การสร้างกลไกในการป้องกันการทุจริต โดยการออกกฎหมาย พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.๒๕๔๒ (พ.ร.บ.อื้อ) หรือการกำหนดให้รัฐต้องเปิดเผยข้อมูลตาม พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เพื่อให้การดำเนินงานของรัฐเกิดความโปร่งใส และภาคประชาชนสามารถเข้าไปตรวจสอบได้มากขึ้น

จากตัวอย่างดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า ประเทศไทยเกิดความสูญเสียทั้งเงินงบประมาณ แผ่นดิน ด้านสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจำนวนมาก ดังนั้น ถึงเวลาแล้วที่ทุกภาคส่วน ทั้งองค์กรภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน และเครือข่ายภาคประชาชนทุกคนจะต้องรวมพลัง ร่วมมือร่วมใจกัน ต่อต้านปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันให้หมดไปจากสังคมไทย สำหรับช่องทางการแจ้งเบาะแสท่านสามารถส่ง ข้อมูลผู้กระทำการทุจริตได้ทางเว็บไซต์ www.dsi.go.th หรือ โทรแจ้งที่หมายเลข ๑๒๐๒ call center ของ กรมสอบสวนคดีพิเศษ

๔.๕ ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี (นางประภาศรี บุญวิเศษ) ได้กล่าวอภิปรายสรุปได้ว่า ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๘๗ (๓) กำหนดให้ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ เป็นเจตนารมณ์ที่สะท้อนให้เห็นว่า ปัญหาการทุจริตประทุติมิชอบมีความหลากหลาย มีวิวัฒนาการ มีรายละเอียดซับซ้อนในกระบวนการ สิ่งที่เป็นปัญหาในปัจจุบัน ถึงแม้จะมีหน่วยตรวจสอบมากมายเท่าใด คนโกงหรือคนทุจริตก็เพิ่มมากขึ้น และมีความยุ่งยาก จับไม่ได้ ไล่ไม่ทัน เป็นที่ทราบกันแล้วว่า ก.ธ.จ. มีองค์ประกอบจาก ๓ ภาคส่วนคือ ผู้แทนภาคประชาสังคม ผู้แทนสมาชิกสภาท้องถิ่นที่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร และผู้แทนภาคธุรกิจเอกชน ซึ่งถือได้ว่าเป็นกลไกภาคประชาชนที่รัฐให้ความสำคัญ ปัจจุบันรัฐบาลได้ดำเนินโครงการต่าง ๆ โดยใช้กลไกประชารัฐ ซึ่งกลไกเหล่านี้เป็นการตระหนักถึงความสำคัญของภาคประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต และเข้ามาช่วยในการกำกับดูแลการบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล โดยหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นกรอบในการทำงานของ ก.ธ.จ. ไม่ว่าจะเป็นหลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า หลักการมีส่วนร่วม และหลักความซื่อสัตย์สุจริต หลักทั้ง ๖ ประการนี้ จะเป็นกรอบที่ใช้ในการสอดส่อง และเสนอแนะ ต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ ในแต่ละจังหวัดที่ท่านดูแล

การทำงานของหน่วยงานภาครัฐไม่ว่าจะเป็นแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด หรือในเรื่องของงบประมาณที่มาจากส่วนกลาง สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ของท่าน หรือในส่วนของงบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกิดขึ้นตาม พ.ร.บ. การกระจายอำนาจฯ ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐ โดยใช้แหล่งงบประมาณต่าง ๆ กัน ลงมาสู่พื้นที่จังหวัด สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ อยากได้รับความร่วมมือจาก ก.ธ.จ. ในการสอดส่อง ดูแล ที่ผ่านมา ก.ธ.จ. ก็มีการสรุปที่จะลงไปดูในเรื่องของแผนงาน/โครงการ โครงการแต่ละโครงการมีงบประมาณจำนวนมากครอบคลุมในแต่ละพื้นที่ของจังหวัด ซึ่งไม่สามารถตรวจสอบได้ทุกโครงการ อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ในเรื่องการติดตามประเมินผลมีไม่เพียงพอ เราจึงอยากได้กลไกของ ก.ธ.จ. ซึ่งท่านมีทั้งภูมิรู้ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นที่นับหน้าถือตาของแต่ละอำเภอในจังหวัด มีความรู้ในเรื่องแผนงาน/โครงการ รู้ในเรื่องของข้อมูลภูมิประเทศ รู้สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ หากเรารู้เท่าทัน และสามารถให้คำแนะนำ ชี้แนะให้กับผู้ว่าราชการจังหวัด หรือหัวหน้าส่วนราชการ จะทำให้การใช้จ่ายงบประมาณเกิดประโยชน์สูงสุด เป็นไปตามหลักความคุ้มค่า และต้องแก้ปัญหาได้ตามความต้องการของประชาชน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ก็คือ หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

ในส่วนของภาครัฐเอง มีอัตรากำลังไม่เพียงพอที่จะเข้าไปดูได้ทุกโครงการในพื้นที่จังหวัด จังหวัดในเรื่องการสอดส่องของ ก.ธ.จ. อย่างที่ท่านรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุฯ) ได้กล่าวไว้ในการจัดสัมมนาฯ ครั้งแรกที่จังหวัดพิษณุโลกว่า อยากให้ ก.ธ.จ. เป็นหู เป็นตาแทนภาครัฐ อยากให้ ก.ธ.จ. ในฐานะพี่เลี้ยง ที่ปรึกษา และให้คำแนะนำกับส่วนราชการต่าง ๆ ซึ่งตรงนี้เราจะให้คำแนะนำในเชิงบวก ในขณะเดียวกันเราก็มีอีกบทบาทหนึ่งคือการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ โดยตรวจสอบว่า โครงการต่าง ๆ ที่ทำในพื้นที่นั้น ทำถูกต้องตามระเบียบ กฎหมาย ขั้นตอนต่าง ๆ หรือไม่ ทำแล้วประชาชนได้รับประโยชน์หรือไม่

สิ่งสำคัญอีกเรื่องหนึ่งคือการโกง เราไม่รู้ไม่ทันคนโกง ทำอย่างไร ก.ธ.จ. จะช่วยแจ้งข้อมูล แจ้งเบาะแส ที่ท่านพบเห็นสิ่งผิดปกติ สิ่งที่ไม่ชอบมาพากล หรือท่านคิดว่าไม่โปร่งใสในพื้นที่ ก.ธ.จ. สามารถนำเรื่องเข้าสู่การพิจารณาในที่ประชุมได้ หรือท่านรับเรื่องร้องเรียนจากชาวบ้านก็นำเข้าที่ประชุม ก.ธ.จ. เพื่อมีมติที่ประชุมและรับเรื่องไว้ดำเนินการ โดยใช้หลักโปร่งใส ตรวจสอบได้ ให้ความเป็นธรรมทั้งผู้ร้องและผู้ถูกร้อง มีกระบวนการในการตรวจสอบเบื้องต้น และมีข้อสังเกต ข้อเสนอแนะแจ้งกลับไปให้ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในเรื่องนั้น ๆ ให้มาชี้แจง หรือให้มาตอบข้อมูลให้ ก.ธ.จ. ได้ทราบ เพื่อจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป แต่ถ้าหากในเรื่องของการทุจริตประหลาดมีข้อสงสัย ก็จะมีระบบของการส่งต่อ ท่านต้องเข้าใจว่า ก.ธ.จ. มีอำนาจเพียงสอดส่องและเสนอแนะ ไม่มีอำนาจไปลงโทษผู้กระทำผิด ที่ผ่านมาสํานักงานปลัดสํานักนายกรัฐมนตรีได้ทำบันทึกข้อตกลง (MOU) การทำงานร่วมกันระหว่าง ๕ หน่วยงาน เพื่อขับเคลื่อนกระบวนการธรรมาภิบาลให้สำเร็จเป็นรูปธรรม และ ก.ธ.จ. พบเห็นการกระทำทุจริต ท่านสามารถส่งเรื่องต่อให้หน่วยงานทั้ง ๔ (สตง. สํานักงาน ป.ป.ช. สํานักงาน ป.ป.ท. และ DSI.) รับไปดำเนินการเป็นการทำงานในเชิงป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้เห็นผลเป็นรูปธรรม ขอฝากท่านในฐานะประชาชนที่อยู่ใกล้ชิดกับปัญหา เป็นคนที่รู้ปัญหาเร็วที่สุด ท่านอยู่ติดพื้นที่จะรู้เร็วกว่าภาคราชการ จึงขอความร่วมมือจากท่านและเครือข่ายช่วยเป็นหู เป็นตา เป็นเหมือนนกมีหู นกมีปาก โดยใช้กลไกการสอดส่องให้มีประสิทธิภาพ ขอให้ตระหนักและเห็นความสำคัญในเรื่องของการป้องกันการทุจริต เพื่อให้สังคมเกิดความโปร่งใส ดัชนีความน่าเชื่อถือของประเทศก็จะเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้สภาพเศรษฐกิจ สังคมดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

๔.๖ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน (นายพิศิษฐ์ ลีลาวชิโรภาส) ได้กล่าวถึงพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ได้พระราชทานไว้ เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๒ มีใจความว่า “การควบคุมและตรวจสอบเงินแผ่นดินเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น เพราะเงินแผ่นดินนั้นคือเงินของประชาชนทั้งชาติ ผู้ทำงานนี้ต้องกำหนดแน่วแน่ใจอยู่เป็นนิตย์ที่จะปฏิบัติหน้าที่ในความรับผิดชอบของตน ด้วยความอุตสาหะ พยายามด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และด้วยความละเอียดถี่ถ้วนระมัดระวังอย่างเต็มที่ เพื่อมิให้เกิดความพลั้งพลาดเสียหาย และให้มั่นใจได้ว่า การใช้จ่ายเงินของแผ่นดินได้เป็นไปโดยบริสุทธิ์ และบังเกิดผลเป็นประโยชน์เต็มเม็ดเต็มหน่วย” จากพระบรมราโชวาทดังกล่าว จึงขอให้ทุกคนได้ตระหนักว่า เงินแผ่นดินคือเงินของประชาชนทั้งชาติ

การทุจริตถือว่าเป็นปัญหาที่สำคัญ ดังนั้น นโยบายของ สตง. ลำดับแรกจะมุ่งเน้นการป้องปราม ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำได้ในเบื้องต้นและเร่งดำเนินการ เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหาย อย่างไรก็ตามในส่วนของการตรวจสอบ กรณีการจัดซื้อจัดจ้างโครงการต่าง ๆ ถึงแม้ว่าหน่วยงานได้ปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย มีการทำสัญญาถูกต้องครบถ้วน หาก สตง. ตรวจสอบแล้วพบว่า โครงการดังกล่าวเมื่อสร้างเสร็จแล้ว แต่สิ่งที่ไม่ได้มีคุณภาพหรือใช้ประโยชน์ได้ไม่เต็มที่ ไม่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ไม่ประหยัด ไม่คุ้มค่ากับการลงทุนที่ใช้จ่ายงบประมาณจำนวนมาก สิ่งเหล่านี้จะต้องมีผู้รับผิดชอบ สิ่งที่เราจะปกป้องไม่ใช่เฉพาะเงินแผ่นดิน เราทุกคนจะต้องปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ไม่ให้เกิดความเสียหาย โครงการหลายโครงการไม่เคยศึกษาความเหมาะสม เมื่อสร้างเสร็จแล้วคนในชุมชนนั้นไม่ได้ใช้ประโยชน์ ซึ่งเป็นการลงทุนแบบสูญเปล่านอกจากนี้ การใช้อำนาจรัฐจะต้องเกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดิน และหากผู้บริหารใช้อำนาจรัฐในทางที่ไม่ถูกต้อง มีการบิดเบือน เบี่ยงเบน และพัฒนาไปสู่การทุจริตเชิงนโยบาย ก็จะเป็นการทุจริตเรียกรับผลประโยชน์อันมิชอบจากงบประมาณแผ่นดินจำนวนมาก เช่น โครงการก่อสร้างสนามฟุตบอลจากการตรวจสอบพบว่า กระบวนการทุจริตมีสูตรการเรียกรับผลประโยชน์คือ ๓๐ : ๒๐ : ๓๐ : ๒๐ โดย ๓๐ เปอร์เซนต์แรก เป็นการเรียกรับผลประโยชน์ของผู้ที่แปรญัตติได้รับงบประมาณและกระจายงบประมาณลงพื้นที่จังหวัด ๒๐ เปอร์เซนต์ คือ หน่วยงานภาครัฐตั้งแต่หัวหน้าส่วนราชการ กรรมการจัดจ้าง จนถึง

กรรมการตรวจรับ เหลืออีก ๕๐ เปอร์เซ็นต์ ขึ้นกับบริษัทผู้รับจ้างจะเอาผลตอบแทนเท่าใด และเสียเงินงบประมาณที่จะทำโครงการเพียง ๒๐ หรือ ๓๐ เปอร์เซ็นต์ เท่านั้น มีโครงการอีกจำนวนมากที่เกิดจากนโยบายเลวร้ายเหล่านี้ ทำหิ้ง ทำขว้าง ประชาชนไม่ได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง จากการทุจริตที่เกิดขึ้นมากมายนี้เป็นการทำลายประเทศชาติให้ได้รับความเสียหาย และส่วนหนึ่งจะทำให้ธรรมาภิบาลเกิดผลเป็นรูปธรรมได้ก็ต้องอาศัย ก.ธ.จ. ซึ่งเป็นองค์กรภาคประชาชนที่มีกฎหมายรองรับ ทำงานร่วมกับ สตง. สำนักงาน ป.ป.ช. สำนักงาน ป.ป.ท. และ DSI ให้เกิดผลอย่างแท้จริง เพื่อไม่ให้เงินของแผ่นดินสูญเสียไปแบบสูญเปล่า

บทบาทของ สตง. ทำหน้าที่ในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของรัฐตามกฎหมาย จึงเป็นที่มาของการตรวจสอบเสมือนการจับผิด โดย สตง. มุ่งเน้นในเรื่องเงินของแผ่นดิน หรือผลลัพธ์จากการใช้จ่ายหรือผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการใช้จ่ายเงินแผ่นดินที่ไม่ถูกต้องตามระเบียบ ข้อบังคับ อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมาก.ธ.จ. ได้มีส่วนร่วมในการแจ้งข้อมูลเบาะแส สนับสนุนและสะท้อนปัญหาการทุจริตของหน่วยงานในพื้นที่ให้กับ สตง. เพื่อนำปัญหาที่ได้ไปสู่การตรวจสอบ ระวัง ยับยั้ง ปัญหาความไม่สุจริต ปัญหาความไม่รับผิดชอบ ความไม่โปร่งใสที่จะนำไปสู่เรื่องทุจริตได้เป็นอย่างดี และโดยที่รัฐบาลได้กำหนดให้ธรรมาภิบาลเป็นวาระแห่งชาติ เป็นหัวใจสำคัญในการบริหารกิจการบ้านเมือง สิ่งสำคัญที่สุดของการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน คือการมีส่วนร่วมของประชาชน หากประชาชนมีความเข้มแข็ง และหน่วยงานภาครัฐมีทัศนคติมีจิตวิญญาณ ในการรับใช้ประชาชนอย่างแท้จริง ประเทศไทยจะใสสะอาด ดังนั้น การต่อต้านคอร์รัปชันต้องต่อต้านทุกวันอย่างไม่มีวันหยุด トラบใดที่ยังมีลมหายใจ จนกว่าวันที่ประเทศไทยจะปราศจากการทุจริตคอร์รัปชัน
